

VASTUULLISUUS PARALYMPIAKOMITEASSA

**Vastuullisuusohjelma
2025–2027**

SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA

YHTEISKUNNALLISESTI VAIKUTTAVAA VASTUULLISTA URHEILUA JA LIIKUNTAA

Suomen Paralympiakomitea on suomalaisen paraurheilun ja soveltavan liikunnan edistäjä, jonka toimialue kattaa vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ihmisten koko elämän kaaren aina lasten ja nuorten liikunnasta aikuisten huippu-urheiluun ja harrastetoimintaan.

Olemme asiantuntijaorganisaatio, joka valvoo liikunta-, näkö- ja kehitysvammaisten urheilijoiden sekä elinsiirtourheilijoiden etua ja edistää yhdenvertaisten liikunta- ja urheilumahdollisuuksien toteutumista. Paralympiakomitea toimii yhdeksän paraurheilulajin lajiliittona ja vastaa kehitysvammaisten Special Olympics -toiminnasta Suomessa.

Haluamme olla yhteiskunnallisesti vaikuttavin urheiluliike Suomessa. Ymmärrämme mahdollisuutemme vaikuttaa moniin yhteiskunnan osa-alueisiin ja olla muutoksen tekijänä myös muualla kuin urheilussa. Meille vastuullisuus on tekoja.

Yhteistyössä suomalaisen urheiluyhteisön, vammaisyhteisön ja muiden paraperheen yhteistyötahojen kanssa tavoitteenamme on rakentaa yhteiskunnasta yhdenvertaisempi, puhtaampi, reilumpi ja liikunnallisempi.

SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA

Suomen Paralympiakomitea

Avoin ja yhdenvertainen, urheileva ja liikkuva Suomi

Menestys
näyttää sinulta

Autamme muita
onnistumaan.

Olemme paraurheilun
ja soveltavan liikunnan
asiantuntija.

Me teemme tämän yhdessä.
Meidän äänemme kuuluu.

Avaamme ovia liikunnan
pariin. Rakennamme
polkuja kohti menestystä.

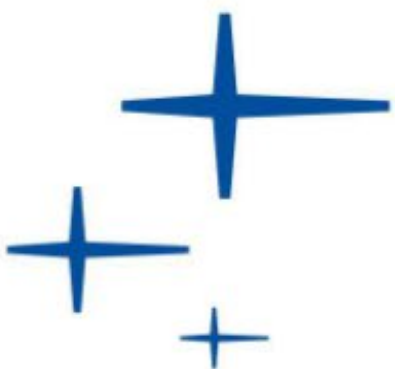
vastuullisuus

yhdenvertaisuus

esteettömyys

menestys

osallisuus

Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma

#urheillaan ihmisiksi

Hyvä
hallinto

Turvallinen
toiminta-
ympäristö

Yhden-
vertaisuus
ja tasa-arvo

Ympäristö
ja ilmasto

Reilu
kilpailu

REILU PELI – URHEILUYHTEISÖN EETTISET PERIAATTEET

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET 2030

5 VASTUULLISUUDEN YDINALUETTA

Suuntaviivat toiminnallemme antavat urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman viisi ydinaluetta: 1) hyvä hallinto, 2) turvallinen toimintaympäristö, 3) yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, 4) ympäristö ja ilmasto sekä 5) reilu kilpailu.

Kullekin osa-alueelle on luotu Paralympiakomitean omat, kattavat toimintasuunnitelmat ohjaamaan omaa ja verkostoidemme toimintaa. Vastuullisuuden toteutumista ja kehittymistä eri ydinalueilla seurataan tässä ohjelmassa määritetyillä mittareilla.

Vastuullisuusohjelmaamme täydentävät yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön suunnitelma, ympäristöohjelma ja antidopingohjelma, jotka omine toimenpiteineen ja mittareineen auttavat kehittämään vastuullista toimintaa osana arkeamme.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET + VAMMAISYLEISSOPIMUS (YK)

Osana suomalaista urheiluyhteisöä Paralympiakomitea toimii YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden eteen, joiden päämääränä on edistää hyvinvointia, ihmisoikeuksia ja yhteiskuntien vakautta ympäristön kannalta kestävästi.

Suomessa panostamme vammaisten henkilöiden oikeuksien edistämiseen YK:n vammaisyleissopimuksen periaatteiden mukaisesti, huomioiden erityisesti syrjinnän kiellon ja vapauden valita itse, missä ja miten liikkuu ja harrastaa.

Toiminnassamme ymmärrämme mahdollisuutemme vaikuttaa paitsi urheilun myös yhteiskunnan muilla osa-alueilla. Tavoittemme on rakentaa yhteisö, jossa kaikilla on mahdollisuus tavoitella menestystä ja toteuttaa itseään valitsemallaan polulla.

PARALYMPIAKOMITEAN VASTUULLISUUSTYÖN ULOTTUVUUDET

1. YDINOSAAMINEN VASTUULLISUUDESSA

Vammaisten ihmisten aseman vahvistaminen liikunnassa ja urheilussa ●●

Esteettömät liikunta- ja urheiluolosuhteet ●●

Yhdenvertaisen liikunta- ja urheilukulttuurin edistäminen ●

Liikunta- ja urheilumahdollisuuksien kehittäminen vammaisille ihmisille ●●●

- HYVÄ HALLINTO
- TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
- YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO
- YMPÄRISTÖ JA ILMASTO
- REILU KILPAILU

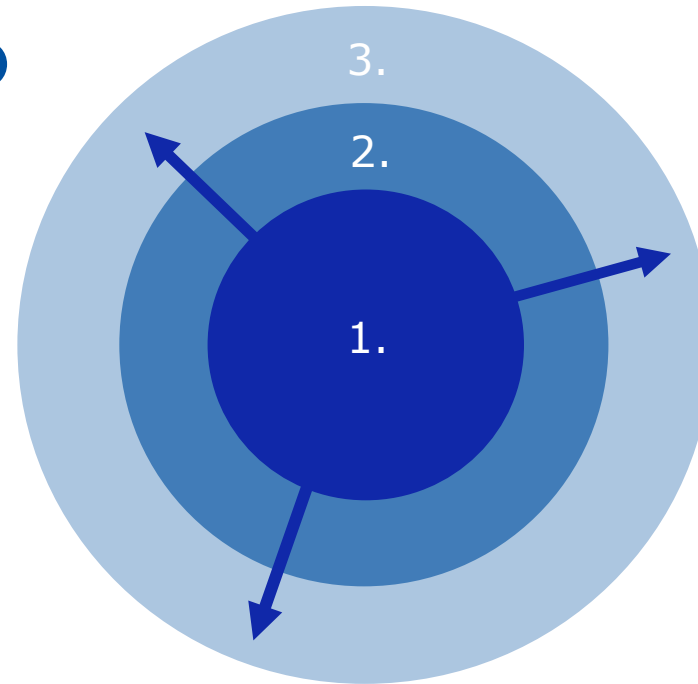
2. VASTUULLISUUS TOIMINNASSA JA PALVELUISSA

●● Eettistä harjoittelua ja kilpailua

●●● Vastuullisia tapahtumia ja koulutuksia

●●● Kestävää kehitystyötä urheiluyhteisön ja yhteistyökumppanuuksien kanssa

●● Yhdenvertaista viestintää ja läpinäkyvää vaikutustyötä

3. VASTUULLISUUS HALLINNOSSA JA TALOUDESSA

●● Tehokkaat toimitilat ja työvälineet

● Ympäristöystävällinen matkustaminen

●● Vastuulliset hankinnat

●●● Työhyvinvoinnin vaaliminen

●● Avoimuus päätöksenteossa

HYVÄ HALLINTO

HYVÄ HALLINTO

TAVOITTEET

- ✓ Varmistamme läpinäkyvän, avoimen ja osallistavan hallinnon, jossa urheilijoiden ja sidosryhmien ääni tulee kuuluviin päätöksenteossa.
- ✓ Toteutamme vastuullista ja ennakoivaa taloudenpitoa.
- ✓ Pidämme huolta hyvinvoivasta työyhteisöstä.

HYVÄ HALLINTO

Laki ja säännöt. Hallinnossa noudatetaan kaikkia toimintaa määrittäviä lakeja, asetuksia ja viranomaisten ohjeistuksia. Toimintaa ohjaavat lisäksi Paralympiakomitean säännöt, talousohje, matkustusohje ja Meidän tapa toimia -ohje sekä muut sisäiset ohjeet.

Läpinäkyvyys ja avoimuus. Hallinto on avointa ja läpinäkyvää. Keskeiset asiakirjat ovat julkisia ja ajan tasalla, ja tiedotamme hallituksen kokouksista sekä kevät- ja syyskokouksista. Kehitämme toimintaa läpinäkyvästi. Osallistamme urheilijoita ja jäseniä päätöksentekoon. Urheilijavaliokunnassa on edustettuina eri lajit ja vamma ryhmät, ja valiokunnan edustaja osallistuu hallituksen kokouksiin tuoden näkemyksiään osaksi päätöksentekoa.

Vastuullinen taloudenpito. Ennakoiva taloudenpito, varovaisuusperiaatteen noudattaminen ja valtionavustusten vastuullinen käyttö kuuluvat Paralympiakomitean toimintatapoihin.

Kouluttaminen. Paralympiakomitean säännöt, hallintoon ja talouteen liittyvät ohjeet ja vastuullisuusohjelma kuuluvat luottamushenkilöiden ja työntekijöiden perehdytysohjelmaan. Pyrimme jatkuvasti kehittämään hyvän hallinnon osaamistamme.

Yritysyhteistyö. Yritysyhteistyötä tehdään yhteisten arvojen pohjalta, pyrkien mahdollisimman kattavasti molempia puolia hyödyntävään vastuulliseen yhteistyöhön. Kumppanimme ovat vastuullisia toimijoita.

Työhyvinvointi. Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen erityisesti ajantasaisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmamme avulla. Kehitämme työyhteisöämme jatkuvasti kohti paikkaa, jossa jokainen kokee olevansa arvostettu ja hyvinvoiva. Henkilöstön toimintaa ohjaa oma Meidän tapa toimia -ohjeistus joka tukee hyvän hallinnon ja yhdenvertaisuuden toteutumista työympäristössä.

HYVÄ HALLINTO

TOIMENPITEET

- Osallistamme ja sitoutamme sidosryhmiä toimintaan
- Päivitämme hallinto-ohjeistuksemme ja määritämme tarkemmin mm. taloudelliset vastuut, päätöksentekomenettelyt, esteellisyyden, lahjojen vastaanoton ja korruption ehkäisemisen.
- Toteutamme vastuullisuuskoulutuksia eri kohderyhmissä (henkilöstö, johto, valmentajat, tuomarit, urheilijat...)
- Toteutamme säännöllisesti työhyvinvointikyselyn

MITTARIT

- ✓ mm. Urheilijavaliokunnan edustajan läsnäolo hallituksen kokouksissa
- ✓ Sidosryhmäkyselyn tulokset
- ✓ Toteutetut päivitykset hallinto-ohjeistukseen ja siihen liittyviin käytäntöihin
- ✓ Toteutettujen vastuullisuuskoulutusten määrien seuranta
- ✓ Työhyvinvointikysely on toteutettu vuosittain

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TAVOITTEET

- ✓ Tarjoamme häirinnästä vapaan ympäristön ja luomme saavutettavia tilaisuuksia kaikille urheilijoille, valmentajille ja muille toimijoille.
- ✓ Kehitämme entisestään matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia ja esteettömiä ratkaisuja eri vammaisryhmille.
- ✓ Tuomme selkeämmin esille turvallisuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä raportointikanavia ja järjestetään valmennus- ja koulutustilaisuuksia, joissa käsitellään toimintaan liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia.

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Turvallisemman tilan periaatteilla ehkäisemme epäasiallista käytöstä ja korostamme sitä, kuinka jokainen osallistuu kaikille turvallisemman tilan luomiseen nämä peruseriaatteet toteuttamalla. Jalkautamme periaatteet työyhteisöömme ja laajemmin koko Paralympiakomitean toimintapiiriin. Vaadimme kaikilta muita kunnioittavaa käytöstä.

Epäasialliseen käytökseen puututaan välittömästi toimintamallimme mukaisesti. Huolehdimme, että toiminnassa mukana olevat henkilöt ovat tietoisia prosessipolusta, jonka mukaisesti voivat ilmoittaa epäasiallisesta käytöksestä ja saada apua mahdollisissa häirintätilanteissa.

Prosessipolun mukaiset raportointikanavat ovat selkeästi esillä uudistetulla verkkosivustollamme ja tarvittavissa muissa kanavissa.

[→ Et ole yksin -palvelu](#)

[→ Ilmo-palvelu](#)

[→ Urheiluyhteisön Whistleblowing-kanava](#)

Koulutamme ja keskustelemme valmentajien, liikunnanohjaajien, urheilijoiden ja muiden toimijoiden kanssa häirinnän muodoista ja siihen puuttumisesta muun muassa Et ole yksin- ja Vastuullinen valmentaja -koulutusten kautta.

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TOIMENPITEET

- Toimimme kaikessa toiminnassamme turvallisen tilan periaatteiden mukaisesti
- Nostamme raportointikanavat epäasiallisen käytöksen ilmoittamiseen (Et ole yksin, Ilmo, Whistleblower) selkeämmin esiin
- Koulutamme niin henkilöstöä kuin paraperheen yhteisöä systemaattisesti ja käytännönlähteisesti, tarjoamme materiaalia yhteisön käyttöön
- Toteutamme osallistujakyselyitä tapahtumien turvallisuudesta, esteettömyydestä ja häirinnän käsittelyssä onnistumisesta.

MITTARIT

- ✓ Paralympiakomitean toiminnassa raportoidun turvallisen tilan periaatteita rikkovan käytöksen määrä
- ✓ Raportointikanavat ja epäasialliseen käytökseen puuttumisen toimintamalli ovat selkeästi ja saavutettavasti esillä uusilla verkkosivuilla
- ✓ Järjestettyjen koulutusten määrä
- ✓ Osallistujakyselyiden palautteet

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

TAVOITTEET

- ✓ Urheilukulttuuri on yhdenvertaista sekä Paralympiakomitean omassa toiminnassa että koko suomalaisen urheiluyhteisön parissa. Eri lajit, vamma ryhmät ja moninaiset liikkujat ja urheilijat näkyvät tasapuolisesti toiminnassa, viestinnässä ja tilaisuuksissa.
- ✓ Paralympiakomitean yhteiskunnallinen vaikuttamistyö lisää urheilun inklusiota ja tukee yhdenvertaisuutta sekä valtakunnallisesti että paikallisesti.
- ✓ Liikunta ja urheilu ovat toimivia työkaluja eriarvoisuuden vähentämiseksi.
- ✓ Liikunta tukee eri-ikäisten, eri sukupuolia edustavien ja eri vamma ryhmiin kuuluvien terveyttä ja hyvinvointia.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

Viestintä. Nostamme esiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoja mediassa ja tapahtumissa yhdessä sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Eri sukupuolet ja vamma ryhmät näkyvät yhdenvertaisesti omassa viestinnässämme. Annamme lausuntoja valtakunnallisella ja paikallisella tasolla yhdenvertaisuuden tukemiseksi. Lisäämme selkokielistä viestintää. Palkitsemme yhdenvertaisuutta edistäviä seuroja Vuoden Yhdenvertaisin seura -stipendeillä.

Esteettömyys. Kokousmateriaalit ovat saavutettavassa digitaalisessa muodossa. Esteettömät kokoustilat sekä etäosallistumismahdollisuus varmistavat tasapuoliset mahdollisuudet osallistua.

Koulutus. Tarjoamme koulutusta paraurheilun erityispiirteisiin, esteettömyyteen ja muuten yhdenvertaisuuteen liittyen.

Toiminnan mahdollistaminen. Tarjoamme ja välitämme taloudellista tukea harrastajille ja urheilijoille. Vuokraamme soveltavan liikunnan apuvälineitä. Toteutamme esteettömyyskartoituksia liikunnan ja urheilun olosuhteiden kehittämiseksi.

Osallistaminen. Osallistamme eri vamma ryhmien, ikäryhmien ja sukupuolten edustajia urheilussa ja liikunnassa sekä päätöksenteossa. Autamme eri ryhmiä saamaan äänensä tasapuolisemmin kuuluviin.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

TOIMENPITEET

- Huolehdimme työyhteisön yhteisten pelisääntöjen toteutumisesta
- Koulutamme ammattilaisia ja vapaaehtoisia yhdenvertaisen liikuntatoiminnan toteuttamisessa
- Myönnämme Ahos-apurahoja ja Startti-stipendejä inklusiota tukeville tahoille
- Palkitsemme yhdenvertaisesti toimivia seuroja vuosittain stipendeillä (Vuoden yhdenvertaisin seura x 3)

MITTARIT

- ✓ Pelisäännöt on rakennettu ja jaettu kaikille avoimesti, ja niitä noudatetaan
- ✓ Toteutuneiden koulutusten määrä
- ✓ Jaettujen Ahos-apurahojen ja Startti-stipendien määrä
- ✓ Vuoden yhdenvertaisin seura - stipendit on jaettu, palkitsemista hakeneiden seurojen määrä

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

TAVOITTEET

- ✓ Jaamme tietoa ekologisesta ja kestävästä toiminnasta sekä edistämme sitä jalkauttamalla ympäristöohjelmaamme verkostoidemme toimintaan.
- ✓ Edistämme ympäristöystävällisiä matkustus- ja tapahtumakäytäntöjä, kuten kimppakyytejä, julkisten kulkuvälineiden käyttöä ja vähäpäästöisiä kuljetusratkaisuja.
- ✓ Suunnittelemme ja toteutamme ympäristövastuullisia liikunta- ja urheilutapahtumia.
- ✓ Vähennämme hiilijalanjälkeä kaikessa toiminnassamme kohti kestävämpää tulevaisuutta.

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

Matkustusohjeistus. Kannustamme julkisen liikenteen tai kimpapakyytien käyttöön työmatkoilla. Suomen sisäiset matkat tehdään pääasiassa junalla, ulkomaan lennoissa suosimme suoria lentoja. Tunnistamme kuitenkin, että julkisten liikennevälineiden käyttö ei esteettömyyssiistä ole kaikille mahdollista. Arvioimme kriittisesti kansainvälisten matkojen tarpeellisuutta, suosimme etäosallistumista ja ehdotamme yhteistyökumppaneille virtuaalikokouksia.

Leirit ja kilpailutapahtumat. Järjestämme leirit ja kilpailut helposti julkisilla välineillä saavutettavissa olevissa paikoissa. Otamme ympäristöystävällisyyden ja matkustamisen päästöt huomioon omien lajiliittolajiemme sarjatoiminnan suunnittelussa.

Hankinnat. Noudatamme hankintaohjetta ja hyödynnämme yhteishankintoja eri toimijoiden kanssa. Välttämättömissä hankinnoissa edistämme kierrätysmateriaaleista valmistettujen tuotteiden sekä vastuullisesti valmistettujen varusteiden käyttöä. Minimoimme painotuotteet ja tapahtumien oheistuotteet. Vuokraamme apuvälineitä jaettuun käyttöön ja toteutamme kuljetukset uusiutuvalla polttoaineella. Suosimme aineettomia lahjoja, kuten elämyksiä tai palvelulahjakortteja. Vältämme hävikkiä.

Digitaalisuus. Hyödynnämme digitaalisia mahdollisuuksia ympäristön säästämiseksi.

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

TOIMENPITEET

- Suosittelemme julkisten liikennevälineiden käyttöä henkilökunnan ja sidosryhmien liikkumisessa
- Kehitämme messutapahtumia (Liikuntamaa) ja muita järjestämiämme tapahtumia ympäristöystävällisemmiksi
- Käytämme kierrätettyjä materiaaleja
- Jalkautamme Paralympiakomitean ympäristöohjelmaa käytäntöön

MITTARIT

- ✓ Henkilöstön matkustuskäytäntöjen seuraaminen järjestelmästä
- ✓ Tapahtumien päästöseuranta osallistumiskyselyn kautta (tapahtumiin kulkemisen tavat)
- ✓ Messutapahtumien kierrätysmateriaalin käyttöaste verrattuna edelliseen vuoteen
- ✓ Pidettyjen ympäristöohjelman perehdytystapahtumien määrä

REILU KILPAILU

REILU KILPAILU

TAVOITTEET

- ✓ Paraurheilu on eettistä, puhdasta ja reilua kaikille.
- ✓ Urheilijat, valmentajat ja muut toimijat on sitoutettu antidopingohjelmaan sekä reilun kilpailun periaatteisiin yhteistyössä SUEK:in kanssa.
- ✓ Reilun kilpailun periaatteista viestitään paraurheilun erityispiirteet huomioiden.

REILU KILPAILU

Reilun kilpailun edistäminen. Yhteistyössä SUEK:in ja muiden toimijoiden kanssa vahvistamme eettisesti kestäväää urheilukulttuuria sekä jatkamme antidopingohjelman jalkauttamista ja seuranta.

Kouluttaminen ja sitouttaminen Sitoutamme edustusjoukkueet, turnausten järjestäjätahot, valmentajat ja kilpailuihin osallistujat Paralympiakomitean kurinpitösäntöihin ja käytössä oleviin eettisiin ohjeistuksiin. Kaikilla toimijoillamme (valmentajat, urheilijat, oma henkilöstö jne.) on osaaminen antidopingasioissa riittävällä tasolla ja käytössään ajantasaiset tiedot säännöistä, testauskäytännöistä sekä antidopingtoimintaan liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Eettinen urheilukulttuuri. Olemme tietoisia, että urheilutapahtumia järjestetään maissa, joissa rikotaan ihmisoikeuksia. Noudatamme kansainvälisten järjestöjen linjauksia ja pohdimme vakavasti, mihin suomalaisurheilijoita lähetetään kilpailemaan. Kannustamme urheilijoita viestimään yhdenvertaisuuden ja reilun urheilun puolesta. Lajiemme katsomokäyttämisenä noudatetaan nollatoleranssia päihteiden käytön ja häiritsevän käytöksen osalta.

Kilpailumanipulaation ehkäisy. Paraurheilun kohdalla vedonlyöntiperustainen manipulaatio ei toistaiseksi muodosta suurta riskitekijää, vaan manipulaation riski liittyy enemmän paraurheilun erityispiirteisiin: luokittelurikkomuksiin, Special Olympics -tasoluokitteluun, boostingiin ja paraurheilun välineisiin. Lisäämme näihin liittyvän manipulaation ehkäisyä tukevaa koulutusta. Torjumme kilpailumanipulaatiota riskit tunnistaen ja viestimällä reilun urheilun periaatteista, erityisesti luokittelun ja välineiden erityispiirteistä.

REILU KILPAILU

TOIMENPITEET

- Toteutamme antidopingohjelmaa
- Ohjeistamme kaikille turvalliseen katsomokäyttämiseen ja nollatoleranssiin päihteiden käytössä.
- Järjestämme valmennuskoulutusta manipulointiriskien tunnistamiseen ja ehkäisyyn sekä erityisesti paraurheilun luokitteluun liittyen.

MITTARIT

- ✓ Doping-testitulosten seuranta paraurheilulajeissa
- ✓ Urheilijoille ja seuroille järjestetyt koulutukset
- ✓ SUEK:in kanssa toteutettujen kilpailumanipulaation torjuntatoimien toteutumisen seuranta

VASTUULLISUUSMATERIAALIT

PARALYMPIAKOMITEAN MATERIAALIT

- [Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön suunnitelma](#)
- [Ympäristöohjelma](#)
- [Antidopingohjelma](#)
- [Toimintamalli epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumisessa](#)
- [Kurinpitösäännöt](#)
- [Vastuullisuussivut ja -materiaalit verkkosivustolla](#)

VASTUULLISUUSMATERIAALIT

MUUT KESKEISET MATERIAALIT

- Lait:
  - [Liikuntalaki](#)
  - [Yhdenvertaisuuslaki](#)
  - [Tasa-arvolaki](#)
- Urheilua ohjaavat säännöt ja periaatteet:
  - [Urheiluyhteisön eettiset periaatteet](#)
  - [Suomen Antidopingsäännöstö](#)
- YK:n asiakirjat:
  - [Vammaisyleissopimus](#)
  - [Lapsen oikeuksien sopimus](#)
  - [Ihmisoikeuksien julistus](#)
  - [Kestävän kehityksen tavoitteet](#)
– [Agenda 2030](#)